

Βιβλιοκριτική: "Τσίχλες ταξιδίου" του Μάκη Τσίτας | Γράφει η Στέλλα Πετρίδου

Texnesonline.gr - Μαρτίου 31, 2026

Τσίχλες ταξιδίου

Συγγραφέας: Μάκης Τσίτας

Ημερομηνία έκδοσης: 03/2026

ISBN: 978-618-03-4970-2

Σελίδες: 152

Εκδόσεις Μεταίχμιο

Γράφει η Στέλλα Πετρίδου

Ο βραβευμένος και πολυγραφότατος συγγραφέας Μάκης Τσίτας έχει δοκιμαστεί σε πολλά είδη του λόγου και πάντοτε με μεγάλη επιτυχία. Δεν είναι τυχαίο, εξάλλου, το γεγονός ότι βιβλία του έχουν μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες του κόσμου και έχουν λάβει μεγάλης αποδοχής. Λάτρης της μικρής φόρμας ο ίδιος και εξαιρετικός υπηρέτης αυτής, επιστρέφει συγγραφικά παρουσιάζοντάς μας ένα ακόμα βιβλίο του, αρκετά ενδιαφέρον και συναρπαστικό, καθηλωτικό και απίθανο, που ήδη έχει αποσπάσει θετικές κριτικές για το περιεχόμενό του από την αρχή της κυκλοφορίας του.

Πρόκειται για τη συλλογή διηγημάτων του, με τίτλο «Τσίχλες ταξιδίου», που κυκλοφόρησε τον Μάρτιο του 2026 από τις εκδόσεις «Μεταίχμιο». Παρότι αποτελεί νέα κυκλοφορία, τα δεκαεννέα διηγήματα που φιλοξενούνται στο βιβλίο αυτό δεν είναι πρόσφατα γραμμένα. Όπως διαβάζουμε στο οπισθόφυλλό του, διανύουν τριάντα και κάτι χρόνια ζωής. Και φυσικά, γράφηκαν με διαφορετική τεχνοτροπία το καθένα για να υπηρετήσουν δεκαεννέα διαφορετικές μεταξύ τους ιστορίες. Αναμενόμενη και η διαφορετική υφολογία τους, η διαφορετική γλώσσα και η δομή τους, ο άλλοτε κωμικός και άλλοτε σουρεαλιστικός τρόπος αφήγησης, για να προκαλείται η έντονη συναισθηματική αναστάτωση, η έκπληξη και ο εντυπωσιασμός του αναγνώστη, πράγμα που είναι και το ζητούμενο.

Αρχικά, τα διηγήματα της συλλογής φιλοξενήθηκαν σε συλλογικούς τόμους και εφημερίδες. Τώρα, όμως, και έπειτα από μια πρόσφατη επεξεργασία αυτών από τον ίδιο τον συγγραφέα, συμπεριλαμβάνονται σε μία ενιαία προσωπική συλλογή διηγημάτων του, για να χαριστούν εκ νέου και συγκεντρωμένα πλέον στο αναγνωστικό του κοινό. Ευκολοδιάβαστα και επιμελημένα ξανά, με μικρές ή με μεγάλες αλλαγές, απευθύνονται όχι μόνο στους ενήλικες αλλά και στους έφηβους.

Με ένα υπέροχο εξώφυλλο, φιλοτεχνημένο από τον εικαστικό Βασίλη Σελιμά, που απεικονίζει τη Χρυσούλα, το πρόσωπο της μάνας και το έντονο διαπεραστικό της βλέμμα, και με ένα ακόμα πιο χαρακτηριστικό τίτλο που παραπέμπει στον ομώνυμο τίτλο του τελευταίου διηγήματος της συλλογής, το βιβλίο αυτό όχι μόνο προκαλεί ρίγη συγκίνησης, όχι μόνο συντροφεύει τον αναγνώστη και τον ψυχαγωγεί, αλλά ταυτόχρονα του χαρίζει πάμπολες αφορμές για ενδοσκόπηση και βαθιά περισυλλογή μέσω των πολλών έμμεσων και άμεσων μηνυμάτων που αυτό του περνά. Το βασικότερο μήνυμα όλων είναι ότι φαινομενικά τίποτα στη ζωή δε μένει στάσιμο. Τα πάντα κινούνται και ακολουθούν την τροχιά του χρόνου, εξελίσσονται, αλλάζουν και μεταμορφώνονται. Ωστόσο, μέσα από την επανάληψη συγκεκριμένων πραγμάτων, συνθηκών και καταστάσεων, εξακολουθούν επί της ουσίας να παραμένουν τα ίδια, επιτυγχάνοντας έτσι τη διαχρονικότητά τους και την αναλλοίωτη όψη τους, καλή ή κακή. Η στασιμότητα στο σημείο αυτό αποδεικνύεται περίτρανα μέσω των πολλών παραδειγμάτων που προσφέρουν στις ιστορίες τους τα πρόσωπα που πρωταγωνιστούν και που καθόλου δε διαφέρουν τελικά από τα γνώριμα πρόσωπα της καθημερινής μας ζωής.

Οι ιστορίες του βιβλίου επικεντρώνονται στο παρελθόν. Γραμμένες είτε σε πρώτο πρόσωπο είτε σε τρίτο, είτε με τη συμβολή των διαλόγων είτε με τη συμβολή της τριτοπρόσωπης αφήγησης, επιχειρούν να φέρουν στο φως σημεία σκοτεινά, ίσως και αρκετά θλιβερά και σπαραχτικά, που όμως ζητούν επίμονα την εξωτερικεύσή τους και το μοίρασμα. Εστιάζουν σε σκέψεις, νοοτροπίες, συνήθειες, όνειρα, φιλοδοξίες, πάθη και λάθη, αγωνίες, άγχη, αδικίες και έντονες συμπεριφορές, που με κάποιον τρόπο χαρακτηρίζουν τους ανθρώπους μιας εποχής περασμένης και θεωρητικά ξεχασμένης ή μιας συνθήκης ιδιαίτερης και ιδιάζουσας, τόσο γνώριμης και οικείας ωστόσο, τόσο πολύ παρόμοιας με πολλές αντίστοιχες σημερινές, που δεν περνά απαρατήρητη, αλλά δεν προκαλεί και έκπληξη, αφού αποδεικνύει στην πράξη τη διαχρονικότητα όλων και την επαναληπτική τους τακτική. Η επανάληψη, με δυο λόγια, αυτό ακριβώς επιχειρεί να δείξει. Τίποτα δεν αλλάζει εντελώς. Η στασιμότητα κυριαρχεί, ακόμα κι αν το μοντέρνο έχει ήδη αντικαταστήσει το παραδοσιακό και τετριμμένο.

Στα διηγήματα παρεμβαίνουν αρκετοί ήρωες. Κυρίαρχη όλων είναι η Ελληνίδα μάνα με ό,τι αυτό συνεπάγεται, φροντίδα, έγνοια, αγάπη, στοργή, ενδιαφέρον, θυσία, επιβολή, καταπίεση. Κάπου, βέβαια, παρεμβάλλεται και η αδιαφορία της, η δειλία της, μια διαφορετική και απόμακρη στάση ζωής της, για να προκύψουν το παράπονο της κόρης και η αγανάκτησής της. Και κάπου ανάμεσα σε όλα αυτά παρεμβάλλονται η προσήλωση, η γενναιότητα και η φροντίδα μιας άλλης μάνας, της γιαγιάς δηλαδή, για να υπάρξει η αφορμή της σύγκρισης και τα πολλά εύλογα ερωτηματικά που εξαιτίας της προκύπτουν. Τελικά, ποια μάνα αγαπάει κανείς περισσότερο και ποια φροντίζει μέχρι το τέλος; Πότε η μάνα σταματά να νοιάζεται και πόσο πολύ παρεξηγήσιμη γίνεται στην πορεία του χρόνου;

Η προβλεψιμότητα του τρόπου σκέψης και οι διαθέσεις της παρουσιάζονται πολλές φορές με τρόπο χιουμοριστικό, κάποιες με τρόπο οδυνηρό, κάποιες με λόγο εσωτερικό και κάποιες με λόγο ειρωνικό και αιχμηρό. Δεν παύει, όμως, στο τέλος να αναδεικνύεται η σημαντικότητα του ρόλου της και η συμβολή της στη διαμόρφωση υγιών χαρακτήρων παιδιών ή εγγονιών. Όχι πάντα, βέβαια, αφού παρεμβάλλονται ανάμεσά τους και πολλοί αρρωστημένοι χαρακτήρες, που χρησιμοποιούν επιτηδευμένα τους δεσμούς αίματος αποκλειστικά και μόνο για λόγους συμφέροντος και κέρδους.

Καλές ή άσχημες οικογενειακές σχέσεις, βίαιες συμπεριφορές και ύπουλες κινήσεις, καλυμμένες με ένα πέπλο καλοσύνης και σοβαρότητας, εμμονές και οράματα, εικόνες εξωπραγματικές και σκηνές σουρεαλιστικές, στιγμές μοναχικές και απόκοσμες, χαρακτήρες δύστροποι, διαταραγμένοι, εμμονικοί και περίεργοι, δειλοί και απογοητευτικοί, που πλαισιώνουν την αδικία, τα απίθανα θέλω ή την αναπόφευκτη κατάρα που κουβαλούν, ρατσιστικές συμπεριφορές, ενδοοικογενειακή βία ή, αντίθετα, πιστή αφοσίωση και φροντίδα, καλύπτουν τον βασικό θεματικό πυρήνα του βιβλίου αυτού με τον οποίο θα έρθει σε επαφή ο αναγνώστης.

Εν ολίγοις, η συλλογή «Τσίχλες ταξιδίου» αποτελεί μια συλλογή παρατήρησης και ερμηνείας ανθρώπων και συμπεριφορών. Ένα χάρτινο σπίτι με πολλές εσωτερικές και μυστικές πόρτες, που η καθεμία κρύβει από πίσω της και από μία ξεχωριστή καθημερινή ανθρώπινη ιστορία για την οποία αξίζει να γίνει λόγος. Τρυφερή ή απωθητική, ρομαντική ή πεζή, φανταστική ή πραγματική, χαρούμενη ή θλιβερή, χιουμοριστική ή συγκινητική, καθηρτίζει την ωμή πραγματικότητα μιας εποχής με τα καλά και τα άσχημά της, με τις χαρές ή τις λύπες της, με τα δώρα ή τις απογοητεύσεις της. Ο συγγραφέας καταφέρνει να παρουσιάσει με επιτυχία τις ιστορίες αυτές αποκαλύπτοντας ταυτόχρονα και την κρυφή τους διάσταση και φροντίζοντας να χρησιμοποιεί μια απλή και κατανοητή γλώσσα ώστε να είναι προσιτή και άμεση στον αναγνώστη. Η γραφή του, αρκετά μεστή και περιεκτική, άλλοτε καταγγέλλει, άλλοτε ειρωνεύεται άλλοτε υπαινίσσεται, άλλοτε υμνεί και άλλοτε απλά περιγράφει. Η πρωτότυπη και εξαιρετική πλοκή όλων αυτών των ιστοριών με το ποικίλο περιεχόμενο, τις πολλές ανατροπές, τις απρόβλεπτες συνέχειες και τις ευχάριστες ή δυσάρεστες εξελίξεις των γεγονότων, που, όμως, ποτέ τελικά δεν οδηγούν σε συγκεκριμένο και οριστικό τέλος, καθιστά το σύνολο του έργου συναρπαστικό και πρωτότυπο που οπωσδήποτε αξίζει να διαβαστεί.